

דרישה

DRISHA INSTITUTE
FOR JEWISH EDUCATION

**A DAY OF LEARNING DEDICATED TO THE
STUDY OF MISHNAH**

*IN COMMEMORATION OF THE 10TH YAHRZEIT
OF RIFKA ROSENWEIN, Z"L*

**ON MISHNAH AND MEMORY: AN
EDUCATIONAL EXPLORATION**

DR. DEVORA STEINMETZ

SUNDAY, OCTOBER 27, 2013
23 CHESHVAN 5774

DRISHA INSTITUTE FOR JEWISH EDUCATION
37 West 65th Street, 5th Floor ▪ New York, NY 10023
212.595.0307 ▪ www.Drisha.org

תלמוד בבלי מסכת תמורה דף יד עמוד א - עמוד ב

אלא אמר רב יוסף: סמי מנחת נסכים מהא מתניתא.
כי סליק רב דימי, אשכחיה לרב ירמיה דיתבי וקאמר משמיה דרבי יהושע בן לוי:
מנין לנסכים הבאים עם הזבח שאין קריבין אלא ביום –
ת"ל ולנסכיםם ולשלמיכם (במדבר כ"ט) - מה שלמים ביום, אף נסכים ביום.
אמר: אי אשכחיה דכתיב איגרתא, שלחי ליה לרב יוסף ולא תיסמי מנחת נסכים ממתני' . . .
ואי הוה ליה איגרתא, מי אפשר למישלחא? והא אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן:
כותבי הלכות כשורף התורה, והלמד מהן אינו נוטל שכה.
דרש ר' יהודה בר נחמני מתורגמניה דר"ל:
כתוב אחד אומר: כתוב לך את הדברים האלה (שמות ל"ד),
וכתוב אחד אומר: כי על פי הדברים האלה (שמות ל"ד),
לומר לך דברים שעל פה - אי אתה רשאי לאומרן בכתב, ושבתב - אי אתה רשאי לאומרן על פה.
ותנא דבי רבי ישמעאל: כתוב לך את הדברים האלה - אלה אתה כותב, אבל אין אתה כותב הלכות.
אמרי: דלמא מילתא חדתא שאני
דהא רבי יוחנן ור"ל מעייני בסיפרא דאגדתא בשבתא, ודרשי הכי:
עת לעשות לה' הפרו תורתך (תהלים קי"ט) - אמרי: מוטב תיעקר תורה, ואל תשתכח תורה מישראל.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ס עמוד ב

א"ר אלעזר: תורה - רוב בכתב ומיעוט על פה, שנא': אכתוב לו רובי תורתי כמו זר נחשבו (הושע ח');
ור' יוחנן אמר: רוב על פה ומיעוט בכתב, שנא': כי על פי הדברים האלה (שמות ל"ד).
ואידך נמי הכתיב אכתוב לו רובי תורתי! ההוא אתמוהי קא מתמה: אכתוב לו רובי תורתי! הלא כמו זר נחשבו.
ואידך נמי הכתיב כי על פי הדברים האלה! ההוא משום דתקיפי למיגמרינהו.
דרש רבי יהודה בר נחמני מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש:
כתיב: כתוב לך את הדברים האלה (שמות ל"ד),
וכתיב: כי ע"פ הדברים האלה (שמות ל"ד) - הא כיצד?
דברים שבכתב - אי אתה רשאי לאומרן על פה, דברים שבעל פה - אי אתה רשאי לאומרן בכתב.
דבי רבי ישמעאל תנא: אלה - אלה אתה כותב, ואי אתה כותב הלכות.
א"ר יוחנן: לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה,
שנאמר: כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל (שמות ל"ד).

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף נד עמוד ב

תנו רבנן, כיצד סדר משנה?
משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו. נסתלק אהרן וישב לשמאל משה.
נכנסו בניו ושנה להן משה פירקו, נסתלקו בניו, אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן. . . .
נכנסו זקנים ושנה להן משה פירקו, נסתלקו זקנים, נכנסו כל העם ושנה להן משה פירקו.
נמצאו ביד אהרן ארבעה, ביד בניו שלשה, וביד הזקנים שנים, וביד כל העם אחד.
נסתלק משה, ושנה להן אהרן פירקו.
נסתלק אהרן שנו להן בניו פירקו.
נסתלקו בניו, שנו להן זקנים פירקו. נמצא ביד הכל ארבעה.
מכאן אמר רבי אליעזר: חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים.
וקל וחומר - ומה אהרן שלמד מפי משה, ומשה מפי הגבורה כך, הדיוט מפי הדיוט על אחת כמה וכמה.
רבי עקיבא אומר: מניין שחייב אדם לשנות לתלמידו עד שילמדנו? שנאמר: ולמדה את בני ישראל (דברים ל"א).
ומנין עד שתהא סדורה בפיהם? שנאמר: שימה בפיהם.
ומנין שחייב להראות לו פנים? - שנאמר: ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (שמות כ"א). . . .
רבי פרידא הוה ליה ההוא תלמידא דהוה תני ליה ארבע מאה זימני וגמר.
יומא חד בעויה למלתא דמצוה, תנא ליה ולא גמר.
אמר ליה: האידנא מאי שנא?
אמר ליה: מדההיא שעתא דאמרו ליה למר איכא מילתא דמצוה אסחאי לדעתאי,
וכל שעתא אמינא, השתא קאי מר, השתא קאי מר.
אמר ליה: הב דעתיד ואתני לך. הדר תנא ליה ארבע מאה זימני [אחריני]. . . .
אמר רב חסדא: אין תורה נקנית אלא בסימנין שנאמר שימה בפיהם, אל תקרי שימה אלא סימנה. . . .

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ז עמוד ב - דף ח עמוד א

ריש לקיש אמר: אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל - בשביל משנתו שאינה סדורה עליו, שנאמר: והוא לא פנים קלקל (קהלת י').
מאי תקנתיה? ירבה בישיבה, שנאמר: וחילים יגבר (קהלת י').
ויתרון הכשיר חכמה - כל שכן אם משנתו סדורה לו מעיקרא.
כי הא דריש לקיש הוה מסדר מתניתיה ארבעין זמנין כנגד ארבעים יום שניתנה תורה, ועייל לקמיה דרבי יוחנן.
רב אדא בר אהבה מסדר מתניתיה עשרין וארבע זמנין כנגד תורה נביאים וכתובים, ועייל לקמיה דרבא.
רבא אמר: אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל - בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים, שנאמר: והוא לא פנים קלקל.
מאי תקנתיה? ירבה עליו רעים, שנאמר: וחילים יגבר.
ויתרון הכשיר חכמה - כל שכן אם הוכשרו מעשיו בפני רבו מעיקרא.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סב עמוד א

תניא, אמר רבי עקיבא: פעם אחת נכנסתי אחר רבי יהושע לבית הכסא, ולמדתי ממנו שלשה דברים: למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום, ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב, ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל.
אמר ליה בן עזאי: עד כאן העזת פנים ברבך!
אמר ליה: תורה היא וללמוד אני צריך.
תניא, בן עזאי אומר: פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא, ולמדתי ממנו שלשה דברים: למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום, ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב, ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל.
אמר לו רבי יהודה: עד כאן העזת פניך ברבך!
אמר לו: תורה היא וללמוד אני צריך.
רב כהנא על, גנא תותיה פורייה דרב.
שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו.
אמר ליה: דמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא!
אמר לו: כהנא, הכא את? פוק, דלאו ארח ארעא.
אמר לו: תורה היא וללמוד אני צריך.

תלמוד ירושלמי מסכת שקלים פרק ב דף מז טור א /ה"ד

תני רבן שמעון בן גמליאל אומ' אין עושין נפשות לצדיקים דבריהן הן זכרון.
רבי יוחנן הוה מסמיך דאזיל עאל ר' חייא בר אבא והוה רבי אליעזר חמי ליה ומטמר ליה מקמי.
ואמר הלין תרתין מיליא הדין בבלאה עביד ביה חדא דלא שאיל בשלומיה וחדה מיטמר.
א"ל רבי יעקב בר אידי כך נהגין גבהון דזעירא לא שאיל בשלומיה דרבה דאינון נהגין ומקיימין "ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו" . . .
ועוד עביד הא בבלאה דלא אמר שמעתא משמיה. . .
ניכנס לפניו רבי יעקב בר אידי אמר לו כתיב: כל אשר צוה יי' את משה עבדו כן צוה יהושע וגו' - וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש היה אומר כך אמר משה!?!
אלא יהושע יושב ודורש ויודעין שהתורה של משה היא - אף אתה אלעזר יושב ודורש הכל יודעין שתורה שלך היא. . .
ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דיימרון שמעתא משמיה?
דאף דוד ביקש עליה רחמים שנאמר: אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיך סלה - וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקיים לעולמים!?!
אלא כך אמ' דוד לפני הקב"ה: רבונו של עולם אזכה שיהו דברי נאמרין בבתי כניסיות ובבתי מדרשות.
שמעון בן נזירא בשם רבי יצחק אמר כל תלמיד חכם שאומרין דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשו' עמו בקבר שנאמר: דובב שפתי ישנים - מה כמר של ענבים זה כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב אף שפתותיהם של צדיקי' כיון שאומרין דבר הלכה מפיהם של צדיקי' שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר. . .
גדול אמ' האומר שמועה בשם אומר' יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שני: אך בצלם יתהלך איש. . .

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סו עמוד א

דתניא: מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים, ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה, וקרא לכל חכמי ישראל.
אמר להם: אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש, אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו, והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו. והיה שם אחד איש לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו.
ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך: ינאי המלך, לבס של פרושים עליך! ומה אעשה? הקם להם בציץ שבין עיניך. הקים להם בציץ שבין עיניו.
היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידה שמו.
ויאמר יהודה בן גדידה לינאי המלך: ינאי המלך, רב לך כתר מלכות, הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן! שהיו אומרים: אמו נשבת במודיעים, ויבוקש הדבר ולא נמצא; ויבדלו חכמי ישראל בזעם.
ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך: ינאי המלך, הדיוט שבישראל כך הוא דינו, ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינדך? ומה אעשה? אם אתה שומע לעצתי רומסם.
ותורה מה תהא עליה? הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית, כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד.
אמר רב נחמן בר יצחק: מיד נזרקה בו אפיקורסות, דהוה ליה למימר: תינח תורה שבכתב, תורה שבעל פה מאי? מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה, ויהרגו כל חכמי ישראל,
והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה.

משנה מסכת אבות פרק ג משנה ז - משנה ח

... רבי שמעון אומר: המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו:

רבי דוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר: כל השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו שנאמר: רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך (דברים ד'). יכול אפילו תקפה עליו משנתו - תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך (דברים ד') - הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו:

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פה עמוד ב

ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבנן, כי מטא למערתיה דרבי חייה איעלמא מיניה. חלש דעתיה. אמר: רבונו של עולם לא פלפלתי תורה כמותו? יצתה בת קול ואמרה לו: תורה כמותו פלפלת, תורה כמותו לא ריבצת. כי הוו מינצו רבי חנינא ורבי חייה, אמר ליה רבי חנינא לרבי חייה: בהדי דידי קא מינצית? חס וחלילה, אי משתכחא תורה מישראל מהדרנא לה מפילפולי! אמר ליה רבי חייה לרבי חנינא: בהדי דידי קא מינצית? דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל? מאי עבידנא?
אזלינא ושדינא כיתנא, וגדילנא נישבי, וציידנא טבי ומאכילנא בשרייהו ליתמי, ואריכנא מגילתא וכתבנא חמשה חומשי, וסליקנא למתא ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי, ואמרנא להו: עד דהדרנא ואתינא - אקרו אהדדי ואתנו אהדדי. ועבדי לה לתורה דלא תשתכח מישראל. היינו דאמר רבי: כמה גדולים מעשי חייה!

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לב עמוד א

ואמר רבי שפטיה אמר רבי יוחנן: כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה - עליו הכתוב אומר: וגם אני נתתי להם חקים לא טובים וגוי' (יחזקאל כ').

תוספות

והשונה בלא זמרה - שהיו רגילין לשנות המשניות בזמרה לפי שהיו שונין אותן על פה וע"י כך היו נזכרים יותר.

תשובות הגאונים - גאונים קדמונים סימן מו

כולן מסובכות זו בזו ומאפילות ביותר
ואם היה רצון והייתם לפנינו היה אפשר לפרשן יפה יפה ולבררן יפה יפה זה מזו כמות דבר דבור על אפניו
מפני שכשתלמיד יושב בפני רבו וישא ויתן בדבר הלכה יודע רבו לאיזה צד לבו נוטה ומה מתעלם ממנו
ומה מתברר לו ומה מתעקש עליו ופושט לו עד שמאיר עיניו ומראה לו פנים בהלכה
אבל בכתב כמה אפשר לו

New York Penal Law 120.05 (1-2) Assault in the Second Degree <http://codes.lp.findlaw.com/nycode/PEN/THREE/H/120/120.05>

A person is guilty of assault in the second degree when:

1. With intent to cause serious physical injury to another person, he causes such injury to such person or to a third person; or
2. With intent to cause physical injury to another person, he causes such injury to such person or to a third person by means of a deadly weapon or a dangerous instrument; or

משנה מסכת סנהדרין פרק ח משנה ו

הבא במחותרת נדון על שם סופו
היה בא במחותרת ושבר את החבית
אם יש לו דמים חייב אם אין לו דמים פטור :

משנה מסכת סנהדרין פרק ט משנה א

. . . ואלו הן הנהרגים הרוצח ואנשי עיר הנדחת
רוצח שהכה את רעהו באבן או בברזל וכבש עליו לתוך המים או לתוך האור ואינו יכול לעלות משם ומת חייב דחפו לתוך המים
או לתוך האור ויכול לעלות משם ומת פטור
שיסה בו את הכלב שיסה בו את הנחש פטור
השיך בו את הנחש רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין
המכה את חברו בין באבן בין באגרופ ואמדוהו למיתה והיקל ממה שהיה ולאחר מכאן הכביד ומת חייב
רבי נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר :

שו"ת מהרשד"ם חלק חושן משפט סימן א

וכתב בארחות חיים הלכות ת"ת סי' כ"ד הר"ם רבו של רבינו יונה ואחיו מר שמואל מאיורה כתבו באגרות' מיום שגלינו
מארצינו וחרב בית מקדשינו ונשתבשו הארצות ונתמעטו הלבבו'
אין לומר דין מורא רבך כמורא שמים וכל הדינין שחייב התלמיד לרב נתבטלו
כי הספרים והחבורים והפירו' הם המורים לנו